

N. II. o pure dall' edacità del tempo : ma la pietà Romana non ha lasciato d' aprirne molti altri in varj luogi della Città, ne' quali in ogni tempo, ma particolarmente nell' Anno Santo, si ricevono i poveri pellegrini, che vengono a visitare i Limini degli Apostoli per conseguire le sante Indulgenze, e ne' quali sono ben trattati, ed anche ben animati alle opere buone da pii Sacerdoti. Ecco quanto dovevamo accennarvi; dando intanto con pienezza di cuore a Voi, ed al Gregge alla vostra cura commesso, l' Apostolica Benedizione.

Datum ex Arce Castri Gandulphi die 26. Junii 1749. Pontificatus Nostri Anno Nono,

NUM. III.

N. III.

Ad Constitut. XXXIV. Vol. VIII. pag. 282.

ALLOCUTIO

Habita in Basilica S. Mariæ Majoris Pridie Kalendas Octobris Anno Jubilæi MDCCL. in Festo S. Hieronymi Confessoris, et Ecclesiæ Doctoris, ante Consecrationem Altaris Pontificii ejusdem Basilicæ.

VENERABILES FRATRES.

POSTQUAM, DEO adjuvante, ea omnia complevimus, quæ ad internum, externumque hujus Basilicæ cultum, quem oculis cernitis, exequenda esse constitueramus; propositum Nobis erat ejusdem Basilicæ Dedicationem, sive solemnem Consecrationem peragere; non ideo sanè, quod Nobis unquam in mente venerit, hanc, qualiscumque operæ vel sumptus fuerit, restaurationem, pro vera ipsius Basilicæ reedificatione accipiendam esse; qua quidem peracta, novam Ecclesiæ Consecrationem fieri Sacri Canones jubent; neque enim antiqui parietes loco moti, aut dejecti fuerunt; sed quia ex rerum gestarum monumentis, quæ ferebantur, nullum, quod certam prioris Consecrationis fidem faceret, invenire potueramus.

§. 2. Ignota Nobis non sunt illa, quibus probari contenditur, Liberium Prædecessorem quondam nostrum, qui hanc Basilicam quarto Ecclesiæ sæculo erexit, ipsius quoque Dedicationem peregisse: sed quum eadem monumenta subinde narrent, eundem Pontificem insignes reliquias, Præsepe, et Cunas Domini Nostri in

In nostris Institutionibus Ecclesiasticis Latine editis Romæ anno 1747. Instit. 67.

Apud Severan. de Eccl. Urb. par. i. p. 712. et apud Florentin Not. ad

N. III. JESU CHRISTI, ea occasione, hic collocasse, Martyrol. id satis esse potest, ut omnis auctoritas et fides S. Hieron. iis derogetur. Illud enim meritò verius putatur, pag. 730. nonnisi circa medium sæculi septimi venerandas illas Reliquias in hac sacra Æde per Theodorum Pontificem fuisse reconditas. Verùm, ubi animum oculosque convertimus ad ea, quæ Sanctus Sixtus Pontifex hujus nominis III. non integro post Liberium sæculo, in hac Basilica part. 2. C. præstitit; quæ nimirum tanta fuerunt, ut a 30. n. 13. pluribus Scriptoribus Ecclesiasticis, ipse totius et in alio nostro Opere de Festo D. N. J. C. et B. V. et si-
In nostro Opere de Can. Sanctor. L. 4. part. 2. C. 30. n. 13. et in alio nostro Opere de Festo D. N. J. C. et B. V. et si-
 guanter de Festo Dedic. Eccl. S. M. ad Nives die 5. Aug. par. 2. §. 82. edit. Patav. an. 1745. In cit. nost. Op. de Festis ibid.
 Indulgentiarum quoque indicatione, quas Sanctus Pontifex ea occasione concessit; quumque præterea nullam dubitandi causam haberemus, quin extantes nunc Ecclesiæ parietes iidem sint, qui sub Sixto erant, vel ejus cura excitati fuerunt; hujusmodi Consecrationis faciendæ consilium abjecimus, idque dumtaxat statuimus, quod jam nunc fieri mandamus, ut quod prædictus Pontifex Gregorius IX. narrat de Ecclesiæ Consecratione a Sancto Sixto III. peracta, marmoreæ tabulæ inscriptum publico aspectui proponatur; et intra Ecclesiæ ambitum de more apponantur Cruces Consecrationis indices; quas quidem minimè tunc appositas fuisse credimus, cum Sanctus Sixtus eam consecravit; quamvis enim ritus consecrandi Ecclesias ex institutis veteris Testamenti in Christiana Sacra translatus, ipsis prioribus Ecclesiæ sæculis, et maximè post redditam a Constantino Ecclesiæ pacem, procul dubio in usu fuerit; non tamen constat, quo potissimum tempore hujusmodi Cruces figendi mos inoleverit. Denique ut in posterum ab hujus Basilicæ Clero officium Dedicacionis Ecclesiæ, juxta aliarum Ecclesiarum consuetudinem, quotannis certa die celebretur, volumus et indulgemus.

Enseb. in Eccles. Histor. lib. 10. cap. 3.

Nostram verò operam unice redigendam censuimus ad Consecrationem Aræ maximæ, quam, veteri sublata, utpote præsentis structuræ totius Basilicæ minimè respondente, augustiore hæc forma ædificari curavimus.

§. 3. Sacer itaque ritus, cui operam daturi sumus, is est, qui in Pontificali Romano appellatur *Altaris consecratio, quæ fit sine Ecclesiæ Dedicacione*. Altare autem, quod consecratur sumus, Pontificium Altare eo ipso fore discernimus, non secus ac illud erat, quod hinc sublatum fuit, aliarumque Patriarchalium hujus Almæ Urbis Basilicarum Altaria maxima esse dignoscuntur; ita ut nemini, præter Romanum Pontificem, in eo liceat Missarum Sacrificia celebrare, nisi si cui speciale Indultum per Litteras Apostolicas ad id concedatur.

§. 4. Et quoniam Altare vetus, ut accepimus, dedicatum et sanctificatum fuerat in honorem Beatissimæ Virginis MARIE, in cujus etiam honorem tota hæc Ædes Omnipotenti DEO dicata dici potest, unde Basilica nunc *Sanctæ Mariæ Majoris*, nunc *Sanctæ Mariæ ad Præsepe*, nunc *Sanctæ Mariæ ad Nives* appellari semper consuevit; Nos etiam novum hoc Altare in honorem ejusdem gloriosæ Virginis Dei Genitricis, Cœlorumque Reginæ dedicamus. Ad te igitur demisso mentis obsequio plenaque fiducia conversi, Virgo Beatissima, opem tuam supplices imploramus, ac deditissimi tibi Bernardi Confessoris verbis, te ita precamur: *Nos omnes tuo Filio commenda, tuo Filio representa: et fac, o Benedicta, per gratiam, quam invenisti, per prærogativam, quam meruisti, per misericordiam, quam percepisti, ut qui, te mediante, dignatus est fieri particeps infirmitatis et miseræ nostræ; te quoque intercedente, participes nos omnes efficiat gloriæ et beatitudinis suæ*. Magnus Prædecessor noster Innocentius III. cujus multa in Apostolici regiminis administratione præclarè gesta, ac singularem in sacris disciplinis peritiam, Ecclesiastica monumenta

N. III.

Marcell. Sacrar. Cæremoniar. lib. 3. cap. 11.

In cit. nostro Opere de Festis par. 2. ad diem 5. Augusti §. 80. et seq. Serm. 2. in adventu Domini.

N. III. testantur, in tui honorem, Virgo gloriosissima, Monasterium ædificavit; cum verò in exitu vitæ, atque in extremi certaminis discrimine, ingentibus trepidantis conscientiæ fluctibus premeretur, auxilio tuo, et intercessione, ut memoriæ proditum est, ab imminente naufragio liberari, et portum salutis feliciter tenere profuerit. Ecce appropinquat dierum nostrorum terminus: nosque, egregio memorato Pontifici meritis ac virtutibus impares, graviora fortasse manent subeunda pericula. Ut itaque illi in supremo agone laboranti præsens patrocinii tui præsidium, ob Monasterii in tuum honorem extracti meritum, attulisti; ita nobis, quæsumus, in illa tremenda læta conflictantibus, pari pietate succurre; atque hæc, quæ in honorem tuum, et ad augendam hujus Sacrosanctæ Basilicæ, quæ tuis auspiciis, tuoque augusto nomine celebratur, splendorem et cultum conferre studuimus, benignè respiciens, interventionis tuæ suffragio, Virgo Beatissima, Nos ab insidiantis hostis furore defendere, et usque ad beatum Filii tui, Dei nostri, conspectum perducere digneris.

§. 5. Reliquum est, ut Nosmetipsos, atque hujus Basilicæ Clerum, cunctosque fideles in ea nunc congregatos, quive ad eandem devotè visitandam accedent, vestris commendemus orationibus, gloriosi Sancti cum Christo regnantes, quorum Reliquias in hoc Altari recondimus, seu quorum Corpora et Reliquiæ in hac Basilica asservantur. Inter hos utique Te veneramus, magne Ecclesiæ Doctor, Beate Hieronyme, cui, post electam Ossium tuorum requiem in antro Bethleëmico, Salvatoris nostri incunabulis consecrato, non sine cœlesti prodigio, contigit, ut eadem deinde ad hanc Basilicam, ipsius Salvatoris nostri Præsepe et Cunas amplectentem, transferrentur. Constat sanè, id factum esse sub finem sæculi duodecimi, quum Saladinus Saracenorum Rex Hierosolymis potitus fuit. Verùm, quinam sit proprius in hac

In cit.
Opere de
Canoniz.
Sanctor.
lib. 4. par.
1. cap. 32.
num. 9.

Basilica sepulcri tui locus, nunc quidem a Nobis ignoratur; vel saltem non ejusmodi, qualia optaremus, argumenta Nobis suppetunt, ut tuto statuere possimus, Tua esse quæ Nobis indicata sunt, Ossa. Te invocamus, Ecclesiæ Sanctæ lumen, hac occasione, et hac die, qua solemniter tui memoria per universam Ecclesiam religiosè colitur, ut Nobis impetres supernæ lucis radium, quo offusæ animis nostris tenebræ dissipentur. Sancti Leonis Magni Prædecessoris Nostri Corpus in Vaticana Basilica sepultum fuisse, indubia testabantur monumenta; sed ignorabatur hujusmodi sepulturæ locus; quum Sancti Sergii Pontificis precibus concessit Deus, ut venerabile Corpus mirabiliter inventum, publico fidelium cultui proponi posset. Novimus sanè, qualis Pontifex Sergius fuerit; novimus, quæ sit meritorum Nostrorum inopia; nec ullo modo audemus parvitatem nostram cum illius Sanctitate vitæ ac virtutum splendore comparare. At, si ullum est, ad impetrandum quod cupimus, devoti obsequii piæque venerationis pretium, Nos certè, devotionis erga Te, ac pietatis affectu, nemini concessuros esse audenter affirmabimus. Hujus non obscurum argumentum per Nos datum esse putamus, quum tuam agendi rationem erga Sanctum Pontificem Siricium Prædecessorem Nostrum, quam aliqui in deteriorem partem acceperant, nostro studio ac labore, in propria luce collocare, et ab objectis vindicare curavimus. Nunc verò pretiosas mortalitatis tuæ Reliquias invenire magnopere cupimus, ut eas publicæ venerationi exponamus; atque ita solennes Dulciæ actus impensius erga Te exerceantur ab omni ordine tam Clericorum, quam Laicorum hujus Romanæ Urbis: quorum majores Tu quidem olim acrioribus Literarum tuarum aculeis perstrinxisti; Verùm illorum successorum, quum satis agnoverint, ea quæ scripsisti, a ferventissimo, quo flagrabas, Divinæ gloriæ zelo unice processisse, summo Te amoris ac

N. III.
ronius in
Notis ad
Martyrol.
log. Roman.
man. ad
diem 9.
Maji.

Apud
vulgatum
Anastasi-
um de
Vitis Ro-
man. Pon-
tific. in
Vita Ser-
gii I. tom.
4. Roman.
edit. anno
1735. pag.
136.

In Nostris
Liter. A-
postolic.
de nova
Martyrol.
Roman.
editione,
eidem
Martyrol.
log. præ-
fixis nu-
60. et plu-
ribus seq.

Cap. Glo-
riosus, de
Reliq. et
Venerat.
Sancto-
rum in
Sexto.

pietatis studio prosequuntur, et colunt. Id cum ex eo apertissimè comprobatur, quod Apostolica hæc Sancta Sedes, eo Canonizationis genere, quod primis Ecclesiæ temporibus in usu erat, fulgentissimo Sanctorum Albo Te adscripsit; quodque Romani Pontifices Prædecessores nostri Te insuper inter Sanctos Ecclesiæ Doctores, unà cum Beatis Gregorio, Ambrosio, et Augustino, connumerari voluerunt; tum verò majoribus obsequii nostri significationibus comprobabitur, si Nobis, Te intercedente, datum erit, sacrum tuum Corpus in hac Basilica conditum reperire, ac publico Ecclesiæ Romanæ cultu honorandum proponere.

N. IV.

NUM. IV.

Ad Constit. L. Vol. IX. pag. 41.

ALLOCUTIO

Habita in Consistorio Secreto Feria II. die 5. Julii MDCCLI. super suppressione Patriarchatus Aquilejensis, et duorum Archiepiscopatum Utinensis, et Goritiensis erectione.

VENERABILES FRATRES.

PERSPECTAM Vobis ex hoc ipso loco ante bienium, cognitamque fecimus mentem nostram deligendi Vicarium Apostolicum, qui administrandam susciperet eam partem Diocesis Aquilejensis, quæ ad Venetæ Reipublicæ ditionem minimè pertinet. Cum verò Vicarium ipsum Apostolicum jam elapso anni spatio constituimus, apertè declaravimus, tum in Allocutione, quàm in Consistorio pronunciamus, tum in Literis Apostolicis, quas super hoc negotio edi-

dimus, ita Vicarium Apostolicum interea temporis a Nobis deputari, ut tamen firmiori remedio uti parati essemus, si Partes inter se dissidentes aliquando convenirent, initasque ab ipsis pactiones Nobis patefacere, ut illas accuratè perpenderemus, nostroque iudicio probaremus.

§. 2. Interim Charissima in Christo Filia Nostra Maria Theresia Illustris Regina Bohemiæ et Hungariæ, et Imperatrix; Dilecti quoque Filii Nobiles Viri Dux, et Senatores Reipublicæ Venetæ, unanimi consensu nonnulla inter se pacta statuerunt, quæ Nobis deinde proposita sunt, ac diligenter examinata, libentissimè comprobanda iudicavimus.

§. 3. Summa totius rei in eo posita est, ut Patriarchatus Aquilejensis perpetuò supprimatur, duoque erigantur Archiepiscopatus, quorum unus Utini, alter Goritiæ constituatur. Quapropter huiusmodi consilium amplectentes, quod magis consentaneum utiliusque ad animarum salutem administrandam, pacemque inter Catholicos Principes stabilius conservandam, peritissimis viris ultra citraque montes visum est; insuper inhærentes pactionibus communi Partium assensu firmatis; Apostolicam Constitutionem in lucem edituri sumus, qua de medio tollentes Patriarchatum Aquilejensem, duos Archiepiscopatus instituímus iis in locis, quos superius memoravimus, utrique suos limites tribuentes, quibus non solum ipsorum propria Diocesis, sed etiam propria cujusque Provincia discernantur; omniaque partita, definita, ac distincta inter ipsos ita sint, ut in auctoritate exercenda nullum in posterum alter alteri inferre queat impedimentum; in quo publicæ pacis et quietis stat etiam fundamentum.

§. 4. Sacrorum Canonum scientia, rerumque ad Ecclesiasticam historiam spectantium cognitione Vos ita præditos arbitramur, ut supervacaneum iudicemus vestris oculis argumenta subijcere, quibus Pontificum auctoritas